

Jinsi snus inavyobadili uvutaji sigara nchini Norway: mapinduzi yanayoongozwa na watumiaji na ubunifu wa bidhaa

Utangulizi

Wakati jirani yake Sweden imekuwa moja ya mifano mashuhuri duniani inayoonyesha uwezo wa kupunguza madhara ya tumbaku katika kukomesha matumizi ya sigara, Norway pia imeshuhudia kuporomoka kwa viwango vya uvutaji sigara sambamba na ongezeko kubwa la matumizi ya bidhaa salama ya nikotini. Snus sasa ndiyo bidhaa ya tumbaku inayotumika zaidi nchini humo, na Karatasi hii ya Muhtasari inachunguza hadithi ya mafanikio hayo.

gsth.org

[@globalstatethr](https://twitter.com/globalstatethr)

[@gsth](https://www.youtube.com/@gsth)

Je, historia ya matumizi ya tumbaku nchini Norway ni ipi?

Watu wamekuwa wakivuta tumbaku nchini Norway tangu karne ya kumi na sita,ⁱ ingawa kuenea kwa uvutaji sigara kwa wingi hakukuanza hadi mwanzoni mwa miaka ya 1900.ⁱⁱ Viwango vya uvutaji sigara wa kila siku nchini vilifikia kilele cha asilimia 65 kwa wanaume mwishoni mwa miaka ya 1950, na asilimia 37 kwa wanawake mwaka 1970.ⁱⁱⁱ

Lakini aina za tumbaku zisizochomwa pia zina historia ndefu nchini Norway. Mfano maarufu zaidi wa hizi ni **snus**, bidhaa ya tumbaku ya mdomoni ambayo imetumika nchini humo kwa zaidi ya miaka 200. Jina lake limetokana na neno la Kiswidi kwa ajili ya tumbaku ya kunusa – “snuff”, snus ni bidhaa salama ya nikotini inayotengenezwa kutokana na majani ya tumbaku yaliyosagwa na kuchanganywa na chumvi na maji. Inaweza pia kuwa na harufu ya moshi wa tumbaku ya kiwango cha chakula au ladha nyinginezo, na huwekwa chini ya mdomo wa juu ama katika vijibegi vidogo vinavyofanana na mifuko ya chai vinavyoitwa portion snus, au ikiwa huru.

Kwa kuwa matumizi ya snus hayahusishi kuchoma tumbaku, huepuka hatari nyingi zinazohusiana na uvutaji sigara. Snus ina viwango vya chini vya sumu mbalimbali vinavyopatikana kwenye moshi wa sigara, ikiwa ni pamoja na nitrosamini maalum za tumbaku ambazo ni miongoni mwa visababishi vikuu vya saratani vinavyopatikana kwenye tumbaku.^{iv}

Snus imekuwa aina ya kawaida zaidi ya tumbaku isiyochomwa inayotumika nchini Norway tangu Vita vya Pili vya Dunia, lakini kabla ya hapo tumbaku ya kutafuna aina ya plug ndiyo iliyokuwa maarufu zaidi, ikiwa na sehemu ya soko ya hadi asilimia 60.^v Ingawa snus imepigwa marufuku kote katika Umoja wa Ulaya tangu mwaka 1992, isipokuwa nchini Sweden, ni halali nchini Norway kwa kuwa nchi hiyo si mwanachama wa Umoja wa Ulaya.

gsthr.org

@globalstatethr

@gsthr

Uvutaji sigara umeathiri vipi afya ya Wanorweji?

Licha ya matumizi ya sigara kupungua kwa zaidi ya miaka 50, utafiti wa mwaka 2015 uligundua kuwa uvutaji sigara bado ulikuwa unasababisha asilimia 20 ya vifo vyote vya mapema kabla ya umri wa miaka 70 nchini Norway.^{vi} Utafiti mwingine kutoka mwaka huo huo ulikadiria kuwa takribani watu 6,300 walikufa kila mwaka kutokana na magonjwa yanayohusiana na tumbaku.^{vii} Iligundulika kuwa uvutaji wa tumbaku ulisababisha takriban asilimia 13 ya vifo nchini Norway kwa watu walio na umri wa zaidi ya miaka 35 mwaka 2009.^{viii} Na ingawa viwango vya vifo kutokana na saratani ya mapafu kwa wanaume vimekuwa vikishuka tangu mwaka 2011, bado vilikuwa vinaongezeka kwa wanawake mwaka 2013.^{ix} kabla ya kufikia kilele mwaka 2018.^x Utafiti pia ulionyesha kuwa zaidi ya 8 kati ya 10 ya visa vya saratani ya mapafu nchini Norway vingepukika kama wanawake wasingevuta sigara.^{xi}

Je, hatua gani zimechukuliwa kushughulikia matumizi ya bidhaa za tumbaku nchini Norway?

Katikati ya miaka ya 1960, Bunge la Norway lilianza kuchunguza ni nini kinaweza kufanywa ili kupunguza matatizo ya kiafya yanayosababishwa na matumizi ya tumbaku. Matokeo ya juhudi hizo yalikuwa Sheria ya Tumbaku ya Norway, ambayo ilianza kutumika mwaka 1975, na tangu wakati huo nchi hiyo imekuwa kinara katika sera za udhibiti wa tumbaku.^{xii} Kwa kweli, Idara ya Afya ya Norway inasema kwenye tovuti yake kwamba inachukuliwa kuwa “nchi yenye sheria kali za tumbaku.”^{xiii} na imeorodheshwa miongoni mwa tano bora barani Ulaya kwa uimara wa udhibiti wake wa tumbaku.^{xiv}

Miongoni mwa mambo mengine, Sheria ya mwaka 1975 ilihitaji kuwepo kwa onyo la kiafya la lazima kwenye bidhaa zote za tumbaku na ikaweka kikomo cha chini cha umri wa miaka 16 kwa ununuzi wa bidhaa za tumbaku. Sheria hii pia iliifanya Norway kuwa mojawapo ya nchi za kwanza kupiga marufuku matangazo ya bidhaa za tumbaku.^{xv}

Mwaka 1988, Bunge la Norway lilipitisha kifungu kipya katika Sheria ya Tumbaku kilichopiga marufuku uvutaji sigara katika maeneo yaliyokuwa wazi kwa umma, pamoja na maeneo ya kazi ambapo watu wawili au zaidi walikusanyika.^{xvi} Mwaka uliofuata, serikali ilileta marufuku ya jumla ya uagizaji na uuzaji wa bidhaa zote mpya za tumbaku na nikotini, ingawa hili halikujumuisha snus. Katika miaka iliyofuata, vikwazo vya uvutaji sigara kwenye mikahawa, baa na sehemu za vinywaji vilianzishwa, ambapo uvutaji uliruhusiwa tu katika thuluthi mbili ya maeneo hayo. Wakati huo huo, Sheria ya Tumbaku iliboreshwa ili kuhakikisha kuwa bidhaa za tumbaku, ikiwemo snus, zingeweza kununuliwa tu na watu wenye umri wa miaka 18 au zaidi, na huduma ya simu ya bure kwa ajili ya kusaidia watu kuacha kuvuta sigara ilizinduliwa.

Kisha, mwaka 2004, Norway ikawa nchi ya pili tu baada ya Ireland kuanzisha marufuku ya kitaifa ya uvutaji sigara. Hii inamaanisha kuwa uvutaji sigara umepigwa marufuku katika sehemu za kazi na maeneo ya umma.^{xvii} ikiwa na msamaha kwa baadhi ya vilabu binafsi ambavyo havihudumii chakula.^{xviii} Inapaswa kuongezwa kuwa uvutaji wa vape kwa sasa unazingatia vikwazo sawa na uvutaji sigara, hivyo hii inajumuisha marufuku ya matumizi ya vape ndani ya majengo.^{xix} Norway pia ilikuwa nchi ya kwanza kuridhia **Mkataba wa Kimataifa wa Kudhibiti Matumizi ya Tumbaku (FCTC)**, ambao ulianza kutekelezwa mwaka 2005.^{xx}

Kuanzia mwaka 2010, bidhaa za tumbaku hazikuweza tena kuonyeshwa sehemu za uuzaji, na mwaka 2018, Norway ikawa nchi ya kwanza kuanzisha kanuni za ufungaji usio na michoro kwa bidhaa ya snus.^{xxi} Sheria hii inahusisha bidhaa zote za tumbaku, ikiwemo sigara, na

inamaanisha kuwa hazinaweza tena kuonyesha nembo au rangi za mtengenezaji. Badala yake, vifungashio vyote vya bidhaa za tumbaku sasa vina rangi moja iliyosawazishwa, na majina ya chapa lazima yaandikwe kwa rangi na mtindo wa kawaida usio na tofauti.^{xxii} Bidhaa zote za tumbaku, ikiwa ni pamoja na snus, lazima pia ziwe na tahadhari za kiafya.^{xxiii}

Ni bidhaa zipi za nikotini salama zinapatikana nchini Norway?

Wakati snus inaweza kununuliwa kihalali, si bidhaa zote salama za nikotini zinazopatikana nchini Norway. Kwa sasa ni kinyume cha sheria kutengeneza au kuingiza nchini bidhaa nyingine yoyote isipokuwa zile zinazojulikana kama “bidhaa za jadi za tumbaku au nikotini.” Bidhaa hizi hufafanuliwa kuwa ni sigara, sigara kubwa, sigara ndogo, tumbaku ya kuvuta, tumbaku ya kutafuna na snus iliyotajwa hapo awali.^{xxiv}

Kwa kweli, bidhaa zote mpya za tumbaku na nikotini lazima zipitishwe na Idara ya Afya ya Norway kabla ya kuuzwa nchini humo.^{xxv} Wakati wa kuandika, ingawa maombi machache kutoka kwa watengenezaji wa mapau ya nikotini na bidhaa za tumbaku zilizopashwa joto yamewasilishwa kwa Idara ya Afya, hakuna hata moja ambayo bado imeidhinishwa, maana yake ni kwamba bidhaa hizo kwa sasa zimepigwa marufuku nchini Norway.^{xxvi} Maombi ya pochi za nikotini yalikanushwa kutokana na hofu kwamba yangevutia vijana.^{xxvii} Lakini kutiliwa shaka kwa sheria kuna maana kwamba mapau ya nikotini yanayojumuisha kiasi kidogo cha tumbaku yanaweza kupitisha kanuni ambazo kawaida zingewazuia kuingizwa nchini.^{xxviii} Pochi hizi zaweza kununuliwa kihalali kwa kuwa zinaangukia chini ya sheria zilizopo za Norway zinazoruhusu uuzaji wa snus.

Hali ya utumiaji wa sigara za kielektroniki ni ngumu. Hivi sasa, kampuni haziruhusiwi kuagiza, kutengeneza, au kuuza bidhaa za kielektroniki zenye nikotini nchini Norway,^{xxix} kutokana na kanuni zilizotangazwa mwaka 1989 zilizozuia bidhaa mpya za nikotini na tumbaku.^{xxx} Hali hii bado ni hivyo hata ingawa Bunge la Norway lilipiga kura ya kuondoa marufuku ya vape zenye nikotini mwaka 2016, mabadiliko yaliyokusudiwa kuanza kutumika sambamba na mpango wa Norway wa kuleta Kanuni ya Bidhaa za Tumbaku ya Umoja wa Ulaya (TPD). Kuahirishwa kwa utekelezaji hadi sasa kunatokana na haja ya kwanza Kanuni ya TPD kuingizwa kwenye Makubaliano ya Eneo la Uchumi la Ulaya (mkataba wa soko la ndani kati ya Norway, Iceland, na Lichtenstein upande mmoja na Umoja wa Ulaya upande mwingine) na mazungumzo haya bado hayajafanyika. Marufuku ya jumla ya kuagiza na kuuza bidhaa mpya za tumbaku na nikotini iliondolewa kiufundi mwezi Julai 2021 na badala yake kuwekwa mfumo wa idhini, unaotegemea sana Kifungu cha 19 cha TPD, lakini kwa kuwa hii ni mpango wa mpito, marufuku iliendelea kutumika kwa vape zenye nikotini.^{xxxi}

Hali hii itabadilika mwaka 2025, wakati utekelezaji unaotarajiwa wa Kanuni za Bidhaa za Tumbaku (TPD) utakapoweka sheria mpya zitakazoruhusu uuzaji wa vape zenye nikotini kisheria.^{xxxii,xxxiii} Kama sehemu ya sheria hiyo, watengenezaji na wanaoagiza bidhaa watakuwa na wajibu wa kusajili bidhaa zao kwa Mamlaka ya Bidhaa za Matibabu ya Norway miezi sita kabla ya kuuzwa kwa watumiaji nchini humo.^{xxxiv} Mabadiliko hayo pia yata maana kuwa bidhaa za vaping zitahitajika kuwa na vifungashio vilivyowekwa viwango vya kawaida.

Licha ya marufuku ya vape za nikotini nchini Norway, kuna idadi ndogo ya maduka ya ndani yanayouza vifaa na vimiminika vya kuvuta ambavyo havina nikotini. Hadi hivi karibuni, waliruhusiwa kuuza vape zisizo na nikotini zilizo na ladha mbalimbali kama matunda, matunda pori, kahawa na dessert. Lakini tangu Julai 2024, kama sehemu ya mabadiliko ya Sheria ya Madhara ya Tumbaku, vape zenye ladha yoyote tofauti na tumbaku haziruhusiwi kuuzwa, na sheria hii pia itahusu vape za nikotini mara zitakapohalalishwa. Hili ni jambo muhimu

kwa kuwa takriban asilimia 80 ya watumiaji wa vape hutumia aina za ladha ambazo sasa zimepigwa marufuku.^{xxxv}

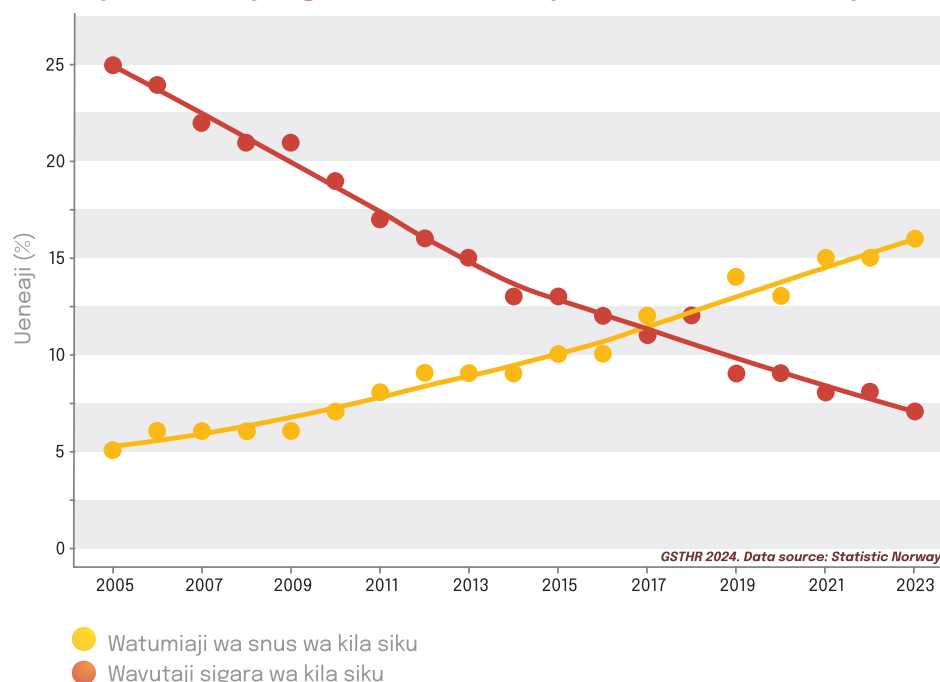
Hata hivyo, ingawa Wanorweji hawaruhusiwi kutumia vape zenye nikotini kwa matumizi ya kujifurahisha, inafaa kutambua kwamba watu wanaotumia vape zenye nikotini kama njia ya kuacha sigara wanaruhusiwa kisheria kwa sasa kuagiza bidhaa hizi kutoka nje kwa matumizi yao binafsi.^{xxxvi} Inakadiriwa kuwa asilimia 80 ya vimiminika vya e-sigara vinavyotumiwa na watu wanaotumia vape nchini Norway huagizwa kutoka kwa wauzaji wa nje ya nchi na kupitia mtandaoni.^{xxxvii} Inaripotiwa kuwa takriban watu 150,000 wanatumia vape, ambapo asilimia 97 kati yao ni wavutaji sigara wa sasa au wa zamani.^{xxxviii} Utafiti mwingine kutoka Taasisi ya Afya ya Umma ya Norway ulionyesha kuwa kati ya mwaka 2017 na 2022, asilimia 0.9 ya watu wenye umri wa miaka 16–74 walikuwa wanatumia vape kila siku, wakati asilimia 2 walitumia vape mara kwa mara.^{xxxix}

Ni asilimia ngapi ya watu wazima wanatumia snus, na viwango vya uvutaji sigara vimebadilikaje?

Takwimu kutoka Ofisi ya Takwimu ya Norway zinaonyesha kuwa kuongezeka kwa matumizi ya snus katika miongo ya hivi karibuni kumeambatana na kushuka kwa kasi kwa viwango vya uvutaji sigara nchini humo. Mwaka 2023, ni asilimia 7 tu ya Wanorweji wenye umri kati ya miaka 16 hadi 74 waliovuta sigara kila siku, wakiwemo asilimia 3 tu ya wale wenye umri wa miaka 16–24.^{xl} Na ingawa asilimia 12 ya wanawake wenye umri wa miaka 55–64, na asilimia 14 ya wanaume katika kundi hilo hilo la umri bado walivuta sigara, miongoni mwa Wanorweji vijana, uvutaji sigara karibu umetoweka kabisa. Ni asilimia 2 tu ya wanawake wa miaka 16–34 na asilimia 4 ya wanaume wa miaka 16–24 waliovuta sigara kila siku mwaka 2023.

Ili kuweka hili katika muktadha wa kihistoria, kiwango cha uvutaji sigara wa kila siku kwa watu wazima kilikuwa mara sita zaidi miaka arobaini iliyopita, ambapo karibu nusu yao walikuwa wanavuta sigara. Mwaka 1973, asilimia 42 ya Wanorweji wenye umri kati ya miaka 16 hadi 74 walikuwa wanavuta sigara kila siku, ikiwa ni pamoja na asilimia 50 ya wale wenye umri wa miaka 25–34. Kiwango hiki kilipanda hadi asilimia 59 kwa wanaume wenye umri wa miaka 45–54 na asilimia 46 kwa wanawake wenye umri wa miaka 25–34.

Ueneaji wa uvutaji sigara na matumizi ya snus nchini Norway, 2005–2023

Kwa kuangazia matumizi ya snus, kumekuwa na mabadiliko makubwa katika miongo miwili iliyopita. Mwaka 2005, asilimia 5 ya Wanorweji wenye umri kati ya miaka 16 hadi 74 walitumia snus kila siku. Kufikia mwaka 2023, idadi hiyo iliongezeka mara zaidi ya tatu, ambapo asilimia 16 ya kundi hilo walikuwa wanatumia snus kila siku. Hii inamaanisha kuwa watu wanaotumia snus sasa ni mara mbili zaidi ya wanaovuta sigara (asilimia 16 dhidi ya 7), huku kiwango kikiwa juu zaidi kwa wanaume wenye umri wa miaka 25–34 kwa asilimia 34, na asilimia 23 kwa wanawake wa kundi hilo hilo la umri.

Inafaa kutambua kwamba mwaka wa 2017 ulikuwa mwaka wa kwanza ambapo idadi ya watumiaji wa snus wa kila siku ilizidi ile ya watu waliovuta sigara.^{xli} Mwaka huo, wakati asilimia 11 ya Wanorweji wenye umri kati ya miaka 16 hadi 74 walivuta sigara kila siku, idadi ya watumiaji wa snus kila siku ilirekodiwa kuwa asilimia 12. Matumizi ya pamoja ya sigara na snus yapo, lakini yameonekana kuwa nadra sana. Utafiti mmoja ulionyesha kuwa ingawa asilimia 6.8 ya wanaume walitumia bidhaa zote mbili kwa wakati mmoja, ni asilimia 1 pekee waliokiri kutumia zote kila siku.^{xlii}

Kwa nini watu nchini Norway wamezidi kutumia snus?

Baada ya kuchapishwa kwa ripoti kutoka kwa Daktari Mkuu wa Marekani na Chuo cha Madaktari wa Uingereza (Royal College of Physicians), ambazo zilihusisha uvutaji sigara na saratani ya mapafu katika miaka ya 1960,^{xliii} uelewa kuhusu hatari za uvutaji sigara ulianza kuongezeka duniani kote. Nchini Norway, kutokana na kuanza mapema kutekeleza hatua mbalimbali za udhibiti wa tumbaku, mazingira yaliyo dhidi ya matumizi ya sigara yalianza kujitokeza tangu miaka ya 1970, pamoja na unyanyapaa wa kijamii na kitamaduni dhidi ya uvutaji sigara. Na, kufuatia mfululizo wa mabadiliko ya kisheria katika miaka ya 1980 na 1990 yaliyopunguza idadi ya maeneo ambapo watu waliruhusiwa kuvuta sigara, fursa ilijitokeza kwa bidhaa nyingine ya tumbaku kuibuka kama mbadala salama na unaokubalika zaidi kuliko sigara.

Wakati historia ndefu ya matumizi ya snus nchini Norway ilimaanisha kuwa ilikuwa na uwezo wa kuwa mbadala wa sigara zinazochomwa, haikuwa hadi mwishoni mwa miaka ya 1990 ambapo aina zisizo na madhara makubwa za bidhaa hiyo zilipoanza kupatikana ndipo snus ikaanza kuwa chaguo lenye mvuto zaidi. Kuibuka kwa snus yenye kiwango cha chini cha nitrosamine katika kipindi hicho kulifuatiwa na ongezeko kubwa la matumizi ya bidhaa hiyo. Mabadiliko haya yalionekana kwanza kwa wanaume, ingawa baadaye wanawake pia walifuata mkondo huo. Utafiti wa mwaka 2014 uliofanywa na Ingeborg Lund na Karl Lund uligundua kuwa wakati mauzo ya sigara yalikuwa yakipungua sambamba na kuongezeka kwa matumizi ya snus, hakukuwa na ongezeko katika matumizi ya jumla ya tumbaku, jambo linalopendekeza kuwa “uhusiano wa karibu wa kinyume kati ya matumizi ya snus na uvutaji wa sigara huenda ni wa kisababishi.”^{xliv}

Bidhaa hizi mpya za snus hazikuwa tu na viwango vya chini vya kansajeni kuu kama vile nitrosamini maalum za tumbaku na hidrokarboni zenye pete nyingi za kunukia (polycyclic aromatic hydrocarbons). Kulikuwa pia na mabadiliko katika aina ya bidhaa sokoni, ambapo viriba vya snus ambavyo sasa vinajulikana sana vilichukua nafasi ya snus ya unga wa kawaida iliyokuwepo awali.^{xlv} Aina mpya ya snus haikuhitaji mate kutemwa, ilikuwa rahisi zaidi kwa watumiaji, na pia ilikuja na aina nyingi za ladha zilizoongezwa. Hali hii huenda ilifanya bidhaa hii kuvutia si tu kwa wale waliokuwa wakivuta sigara, bali pia kwa watu waliotaka kutumia nikotini bila kuwa wametumia tumbaku hapo awali.^{xlvi} Kwa kweli, makala ya mwaka 2014 kutoka kwa Lund & Lund inapendekeza kwamba sababu moja ya “kuongezeka kwa sehemu

gsthr.org

@globalstatethr

@gsthr

ya soko kwa snus na kupungua kwa sehemu ya soko kwa sigara huenda ni kwamba snus huwavutia vijana walioko katika hatari ya kutumia tumbaku ambao vinginevyo wangeanza kuvuta sigara.”^{xlvii} Kwa maneno mengine katika makala nyingine, “upatikanaji wa snus huenda umeleta mabadiliko katika mapendeleo ya matumizi ya tumbaku na kuchangia kupungua kwa kuanza kuvuta sigara miongoni mwa vijana watu wazima, hasa wanaume.”^{xlviii} Umaarufu wa viriba vya snus ulikuwa mkubwa kiasi kwamba kufikia mwaka 2020, snus ya unga wa kawaida ilikuwa ni asilimia 5 tu ya soko la snus, ikiwa ni anguko kubwa kutoka asilimia 54 mwaka 2005.^{xlix}

Inafaa kuzingatia kwamba ukuaji wa matumizi ya snus haukuhusiana na masoko, kwani snus inahusishwa na marufuku ya matangazo ya tumbaku iliyowekwa tangu miaka ya 1970. Hata hivyo, utafiti mmoja unapendekeza kuwa snus “iliibuka kama mbadala halisi wa sigara za kawaida kutokana na uwezo wake wa kutoa nikotini bila kuchoma tumbaku na bila sumu inayopatikana kwenye moshi wa tumbaku, ukweli kwamba snus inaweza kutumika katika maeneo yasiyoruhusu uvutaji sigara, bei yake kuwa ya ushindani, na mtazamo wa watu kuhusu uwezo wake wa kupunguza madhara.”ⁱ Utafiti huo unaendelea kusema kuwa “snus imechangia kupungua kwa matumizi ya sigara kupitia njia tatu: kama mbinu ya kuacha kuvuta sigara; kama bidhaa mbadala kwa vizazi vipya vya vijana wanaoweza kuanza kutumia tumbaku ambao vinginevyo wangukuwa wavutaji sigara; na kama mbadala wa sigara kwa wavutaji ambao hawako tayari au hawawezi kuacha sigara kabisa.” Katika maeneo ambayo uvutaji sigara umepigwa marufuku au kudhibitiwa, matumizi ya snus kwa siri na wavutaji sigara yanaweza kusaidia kupunguza dalili za kuachwa na nikotini au hatimaye kuwahamasisha kuachana kabisa na sigara na kutumia snus badala yake.ⁱⁱ

Uongezekaji huu wa upatikanaji wa snus huenda umepunguza viwango vya uvutaji sigara kwa “kusaidia uhamishaji kwenda kwenye aina ya utegemezi wa nikotini yenye madhara kidogo,” utafiti mwingine unapendekeza.ⁱⁱⁱ Utafiti huo unasema dai hili “linaungwa mkono na matokeo yanayoonyesha kuwa snus ni njia inayotumika sana na mara nyingi kupendelewa katika kuacha sigara, na kwamba matumizi ya snus yanaweza kuongeza uwezekano wa kufanikiwa kuacha sigara ikilinganishwa na bidhaa za nikotini za kitabibu.” Pia unaongeza kuwa kundi kubwa zaidi la watumiaji wa snus nchini humo linaundwa na watu waliokuwa wakivuta sigara awali, na utafiti mwingine umegundua kuwa “kuhama kutoka sigara kwenda snus kunaonekana kuwa njia yenye mafanikio na ufanisi zaidi ya kuacha sigara nchini Norway”.

Snus huonekana kama chaguo linalofaa kwa watu wanaovuta sigara kwa sababu hutoa kiwango cha nikotini kinachofanana na kile cha sigara za kawaida.ⁱⁱⁱⁱ Kwa wengi, wakiwemo vijana, snus inaweza kuwa chaguo la kuvutia zaidi kuliko sigara, kwani inaruhusu matumizi ya nikotini bila harufu inayohusishwa na sigara. Pia inaweza kusaidia kuepuka kuathiriwa na hali ya baridi kali inayopatikana nchini Norway, kwani snus inaweza kutumiwa ndani ya nyumba, ilhali wale wanaovuta sigara wanalazimika kufanya hivyo nje ya baa na mikahawa.

Kama ilivyotajwa hapo juu, matumizi ya snus yanaweza pia kupunguza gharama kwa wale wanaovuta sigara, kwani kijisanduku cha snus hugharimu takriban kroner 80, wakati pakiti ya sigara 20 hugharimu takriban kroner 140.^{lv} Angalau sehemu ya faida ya bei ya snus inatokana na ukweli kwamba watumiaji wengi wa snus nchini Norway wamekuwa wakinunua bidhaa zao nchini Sweden ambako bei ni ya chini zaidi. Hali hii ilisababisha shinikizo kwa Serikali ya Norway kupunguza ushuru unaotozwa snus kwa asilimia 25 mwaka 2021 ili kupunguza tofauti ya bei kati ya nchi hizo mbili na kuchochea mauzo ndani ya Norway.^{lv}

Serikali ya Norway kwa hivyo imechukua hatua chanya ili kufanya snus ipatikane kwa bei nafuu zaidi. Hata hivyo, hili linatokea katika muktadha ambapo mamlaka za afya nchini

Norway zimekuwa zikishauri dhidi ya matumizi ya snus kama njia ya kuacha kuvuta sigara, pamoja na onyo kwamba snus si mbadala salama wa sigara.^{lvi} Inafaa pia kutambua kuwa kuanzishwa kwa vifungashio visivyo na nembo kwa bidhaa zote za tumbaku, ikiwemo vijisanduku vya snus, ni ishara zaidi ya juhudi pana “kuelekea lengo la muda mrefu la jamii isiyotumia tumbaku.”^{lvii} Juhudi hizi husababisha bidhaa zote za tumbaku kuonekana kama zinatendewa sawa, bila kuzingatia viwango vya madhara yao. Na Waraka Mweupe wa Serikali kwa kipindi cha 2018–2019 ulionesha kuwa mojawapo ya malengo kwa mwaka 2021 lilikuwa kwamba “matumizi ya snus miongoni mwa vijana yasiongezeke.”^{lviii}

Dondoo Muhimu

Hadhi ya Norway kama miongoni mwa nchi za kwanza kuanzisha sheria nyingi za kudhibiti tumbaku – ambazo sasa zimeenea barani Ulaya – ilimaanisha kuwa ilikuwa na mwanzo mzuri katika mapambano ya kupunguza viwango vya uvutaji sigara. Kuongezeka kwa unyanyapaa dhidi ya uvutaji sigara kuliandaa mazingira kwa bidhaa nyingine kuchukua nafasi ya sigara, na uhusiano wa kitamaduni wa muda mrefu wa Norway na snus uliipa nafasi nzuri ya kuchukua nafasi hiyo. Muhimu zaidi, Norway haikuzuiwa na marufuku ya Jumuiya ya Ulaya dhidi ya snus, lakini kuongezeka kwa matumizi ya SNP kuliwezekana tu kutokana na ubunifu ulioifanya kuwa salama zaidi na rahisi kutumia, na hivyo kuwavutia zaidi watu waliokuwa wakivuta sigara. Hamu ya kutumia njia salama ya kupata nikotini, pamoja na ukweli kwamba snus inaweza kutumiwa katika maeneo ambapo sigara imepigwa marufuku, iliwafanya watu wengi zaidi kuacha sigara na kuhamia snus. Matumizi ya snus yamekaribia kuondoa kabisa uvutaji sigara miongoni mwa vijana nchini Norway, na huenda pia yamewazuia wengi waliokuwa wataanza kuvuta sigara kuingia katika matumizi ya sigara. Hata hivyo, ingawa inatambuliwa kwa upana kuwa ni bidhaa salama ya nikotini, bado haijapata uungwaji mkono rasmi kutoka kwa Serikali ya Norway ambayo inalenga kumaliza matumizi yote ya tumbaku. Serikali inachukulia snus kwa kiasi kikubwa kwa namna ile ile inavyoshughulikia aina za tumbaku zinazovutwa, lakini watumiaji wameamua kwa hiari yao kuhamia kwenye snus, wakikumbatia mbinu ya kupunguza madhara ya tumbaku kwa lengo la kuboresha kwa kiasi kikubwa afya zao na za watu walioko karibu nao. Cha msingi, kwa maneno ya Karl Lund: “Upatikanaji wa muda mrefu wa snus yenye kiwango cha chini cha nitrosamini nchini Norway [...] unatoa mfano wa kile kinachoweza kutokea kwenye soko la nikotini iwapo bidhaa ya tumbaku yenye hatari ndogo itaruhusiwa kushindana na sigara.”^{lix}

- i Larsen, I. F. (1997). [Smoking and art. History of smoking in Norway in paintings]. *Tidsskrift for Den Norske Lægeforening: Tidsskrift for Praktisk Medicin, Ny Raekke*, 117(30), 4418–4421.
- ii Lund, K. E., Lund, M., & Bryhni, A. (2009). Tobakksforbruket hos kvinner og menn 1927–2007. *Tidsskrift for Den norske legeforening*. <https://doi.org/10.4045/tidsskr.08.0248>.
- iii Gram, I. T., Antypas, K., Wangberg, S. C., Løchen, M.-L., & Larbi, D. (2022). Factors associated with predictors of smoking cessation from a Norwegian internet-based smoking cessation intervention study. *Tobacco Prevention & Cessation*, 8, 38. <https://doi.org/10.18332/tpc/155287>.
- iv Schwarzfeld, M. (2010, September 14). *How Snus Works*. HowStuffWorks. <https://science.howstuffworks.com/snus.htm>.
- v Lund, K. E., & McNeill, A. (2013). Patterns of Dual Use of Snus and Cigarettes in a Mature Snus Market. *Nicotine & Tobacco Research*, 15(3), 678–684. <https://doi.org/10.1093/ntr/nts185>.
- vi Wang, H., Naghavi, M., Allen, C., Barber, R. M., Bhutta, Z. A., Carter, A., Casey, D. C., Charlson, F. J., Chen, A. Z., Coates, M. M., Coggeshall, M., Dandona, L., Dicker, D. J., Erskine, H. E., Ferrari, A. J., Fitzmaurice, C., Foreman, K., Forouzanfar, M. H., Fraser, M. S., ... Murray, C. J. L. (2016). Global, regional, and national life expectancy, all-cause mortality, and cause-specific mortality for 249 causes of death, 1980–2015: A systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2015. *The Lancet*, 388(10053), 1459–1544. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(16\)31012-1](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(16)31012-1).
- vii *Tobacco Control in Norway*. (2023, August 23). Helsedirektoratet. <https://www.helsedirektoratet.no/english/tobacco-control-in-norway>.
- viii Lund, I., & Lund, K. E. (2014a). Lifetime smoking habits among Norwegian men and women born between 1890 and 1994: A cohort analysis using cross-sectional data. *BMJ Open*, 4(10), e005539. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2014-005539>.
- ix Hansen, M., Licaj, I., Braaten, T., Langhammer, A., Marchand, L., & Gram, I. (2019). Smoking related lung cancer mortality by education and sex in Norway. *BMC Cancer*, 19. <https://doi.org/10.1186/s12885-019-6330-9>.
- x Inger Kristin Larsen (Ed.). (2022). *Cancer in Norway 2021* [Cancer incidence, mortality, survival and prevalence in Norway]. Cancer Registry of Norway. https://www.kreftregisteret.no/globalassets/cancer-in-norway/2021/cin_report.pdf.
- xi Hansen, M. S., Licaj, I., Braaten, T., Lund, E., & Gram, I. T. (2021). The fraction of lung cancer attributable to smoking in the Norwegian Women and Cancer (NOWAC) Study. *British Journal of Cancer*, 124(3), 658–662. <https://doi.org/10.1038/s41416-020-01131-w>.
- xii *Tobacco Control in Norway*, 2023.
- xiii *Tobacco Control in Norway*, 2023.
- xiv Joossens, L., Olefir, L., Feliu, A., & Fernandez, E. (2022). *The Tobacco Control Scale 2021 in Europe*. Tobacco Control Scale. <https://www.tobaccocontrolscale.org/>.
- xv Rimpelä, M. K., Aarø, L. E., & Rimpelä, A. H. (1993). The effects of tobacco sales promotion on initiation of smoking—Experiences from Finland and Norway. *Scandinavian Journal of Social Medicine. Supplementum*, 49, 5–23.
- xvi Klepp, K. I., & Solberg, B. (1990). [Effect of the law against smoking at the work place. A study done among employees of the city of Bergen]. *Tidsskrift for Den Norske Lægeforening: Tidsskrift for Praktisk Medicin, Ny Raekke*, 110(1), 22–25.
- xvii *Key Dates in Tobacco Regulation 1962–2020*. (2022, April). ASH. <https://ash.org.uk/resources/view/key-dates-in-tobacco-regulation>.
- xviii *Norway 2023*. (2023). Nanny State Index. <https://nannystateindex.org/norway-2023/>.
- xix Lund, I., & Sæbø, G. (2023). Vaping among Norwegians who smoke or formerly smoked: Reasons, patterns of use, and smoking cessation activity. *Harm Reduction Journal*, 20(1), 35. <https://doi.org/10.1186/s12954-023-00768-z>.
- xx *Tobacco Control in Norway*, 2023.
- xxi Aambø, A. K., Lindbak, R., Edbo, M., & Solbakken, K. (2018). Norway introduces standardised packaging on smokeless tobacco. *Tobacco Induced Diseases*, 16(1). <https://doi.org/10.18332/tid/83826>.
- xxii *Branded Norwegian cigarettes and snus to be consigned to history*. (2018, June 27). WHO FCTC. <https://extranet.who.int/fctcapps/fctcapps/fctc/kh/slt/news/branded-norwegian-cigarettes-and-snus-be-consigned-history>.
- xxiii *Norway*. (2024, June 11). Tobacco Control Laws. <https://www.tobaccocontrolaws.org/legislation/norway/packaging-labeling/health-warnings-messages-features>.
- xxiv Salokannel, M., & Ollila, E. (2021). Snus and snus-like nicotine products moving across Nordic borders: Can laws protect young people? *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 38(6), 540–554. <https://doi.org/10.1177/1455072521995704>.
- xxv *Tobacco Control in Norway*, 2023.
- xxvi Dawson, F. (2022, February 9). Changes to Norwegian rules unlikely to have much impact on the market. *TobaccoIntelligence*. <https://tobaccointelligence.com/changes-to-norwegian-rules-unlikely-to-have-much-impact-on-the-market/>.
- xxvii *Tobacco Control in Norway*, 2023.
- xxviii Salokannel & Ollila, 2021.
- xxix *New tobacco and nicotine products–Norwegian Customs*. (2024, August 2). Toll.No. <http://www.toll.no/en/goods/new-tobacco-and-nicotine-products/>.
- xxx *Tobacco Control in Norway*, 2023.
- xxxi *Impact assessment*. (2023). EFTA surveillance authority. <https://www.eftasurv.int/cms/sites/default/files/documents/gopro/E%C3%98S-h%C3%B8ring%20e-sig%202023%20-%20Impact%20assessment%20-%20endelig%20versjon.pdf>.

BRIEFING PAPERS

gsthr.org

@globalstatethr

@gsthr

- xxxii Norway. *Legislation by Country/Jurisdiction*. (2024, June 11). Tobacco Control Laws. <https://www.tobaccocontrolaws.org/legislation/norway/e-cigarettes>.
- xxxiii *Electronic cigarettes (e-cigarettes)*. (2024, January 9). Norwegian Medical Products Agency. <https://www.dmp.no/en/manufacturing-import-and-retailing-of-medicines/import-and-wholesaling-of-medicines/electronic-cigarettes-e-cigarettes>.
- xxxiv *Electronic cigarettes (e-cigarettes)*, 2024.
- xxxv Lund, K. E. (2021). Hva vil effekten av et smaksforbud på e-sigaretter være? *Forebygging.no. Nasjonal kunnskapsbase og tidsskrift for helsefremmende og rusforebyggende arbeid*. <https://doi.org/10.21340/5bb0-af04>. (Translated from the Norwegian original.)
- xxxvi *New tobacco and nicotine products–Norwegian Customs*, 2024.
- xxxvii I. Lund & Sæbø, 2023.
- xxxviii I. Lund & Sæbø, 2023.
- xxxix Vedøy, T. F., & Lund, K. E. (2023, April 12). *Utbredelse av e-sigaretter/fordampere i Norge*. Folkehelseinstituttet. <https://www.fhi.no/le/royking/tobakkinnorge/bruk-av-tobakk/utbredelse-av-e-sigaretter-og-fordampere-i-norge/>.
- xl *Tobacco, alcohol and other drugs*. (2024, January 18). Statistisk Sentralbyrå (Statistics Norway, SSB). <https://www.ssb.no/en/helse/helseforhold-og-levevaner/statistikk/royk-alkohol-og-andre-rusmidler>.
- xli *Snus more used than cigarettes*. (2018, January 18). Statistisk Sentralbyrå (Statistics Norway, SSB). <https://www.ssb.no/en/helse/artikler-og-publikasjoner/snus-more-used-than-cigarettes>.
- xlii K. E. Lund & McNeill, 2013.
- xliii Rutqvist, L. E., Curvall, M., Hassler, T., Ringberger, T., & Wahlberg, I. (2011). Swedish snus and the GothiaTek® standard. *Harm Reduction Journal*, 8(1), 11. <https://doi.org/10.1186/1477-7517-8-11>.
- xliv Lund, I., & Lund, K. E. (2014b). How Has the Availability of Snus Influenced Cigarette Smoking in Norway? *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 11(11), 11705–11717. <https://doi.org/10.3390/ijerph11111705>.
- xlv Grøtvedt, L., Forsén, L., Ariansen, I., Graff-Iversen, S., & Lingaas Holmen, T. (2019). Impact of snus use in teenage boys on tobacco use in young adulthood; a cohort from the HUNT Study Norway. *BMC Public Health*, 19(1), 1265. <https://doi.org/10.1186/s12889-019-7584-5>.
- xlvi I. Lund & Lund, 2014b.
- xlvi I. Lund & Lund, 2014b.
- xlviii Lund, K. E., Vedøy, T. F., & Bauld, L. (2017). Do never smokers make up an increasing share of snus users as cigarette smoking declines? Changes in smoking status among male snus users in Norway 2003–15. *Addiction*, 112(2), 340–348. <https://doi.org/10.1111/add.13638>, p. 20.
- xlxi Vedøy, T., & Lund, K. (2022). Nicotine Content in Swedish-Type Snus Sold in Norway From 2005 to 2020. *Nicotine & Tobacco Research*, 24. <https://doi.org/10.1093/ntr/ntac006>, p. 2.
- i I. Lund & Lund, 2014b.
- ii Grøtvedt, Forsén, Ariansen, Graff-Iversen, & Lingaas Holmen, 2019.
- iii Sæther, S. M. M., Askeland, K. G., Pallesen, S., & Erevik, E. K. (2021). Smoking and snus use among Norwegian students: Demographic, personality and substance use characteristics. *Nordisk Alkohol- & Narkotikatidskrift : NAT*, 38(2), 141–160. <https://doi.org/10.1177/1455072520980219>.
- liii Foulds, J., Ramstrom, L., Burke, M., & Fagerstrom, K. (2003). Effect of smokeless tobacco (snus) on smoking and public health in Sweden. *Tobacco Control*, 12(4), 349–359. <https://doi.org/10.1136/tc.12.4.349>.
- liv *What is snus and why do so many Norwegians use it?* (2021, June 28). The Local Norway. <https://www.thelocal.no/20210628/what-is-snus-and-why-do-so-many-norwegians-use-it>.
- lv *Norway–Tobacco Industry Interference Index 2021*. (2021). Global Tobacco Index 2021. <https://globaltobaccoindex.org/download/1384>.
- lvi I. Lund & Lund, 2014b.
- lvii *Branded Norwegian cigarettes and snus to be consigned to history*, 2018.
- lviii *Public Health Report – A Good Life in a Safe Society* (No. 19 (2018–2019) I–1193 E; White Paper). (2019). Ministry of Health and Care Services, Norway. <https://www.regjeringen.no/contentassets/84138eb559e94660bb84158f2e62a77d/nn-no/sved/publichealthreport.pdf>.
- lix Report of Dr Karl Lund, Norwegian Institute of Public Health (30 January 2017) for the High Court of Justice, Queen's Bench Division. 'The Queen on the application of Swedish Match AB –v– The Secretary of State for Health'. Claim number CO/3471/2016.

Kwa taarifa zaidi kuhusu kazi ya Global State of Tobacco Harm Reduction, au mada zilizojitokeza katika Hati hii ya **Ufafanuzi ya GSTHR**, tafadhali wasiliana na info@gsthr.org

Kuhusu sisi: **Knowledge·Action·Change (K·A·C)** inakuza kupunguza madhara kama mkakati muhimu wa afya ya umma unaozingatia haki za binadamu. Timu hii ina zaidi ya miaka arobaini ya uzoefu wa kazi ya kupunguza madhara katika matumizi ya dawa za kulevya, VVU, kuvuta sigara, afya ya ngono na magereza. K·A·C inaendesha **Global State of Tobacco Harm Reduction** (GSTHR) ambayo inaonyesha maendeleo ya kupunguza madhara ya tumbaku na matumizi, upatikanaji na majibu ya uhibitaji kwa bidhaa salama za nikotini, pamoja na kuenea kwa uvutaji sigara na vifo vinavyohusiana, katika zaidi ya nchi na maeneo 200 duniani kote. Kwa machapisho yote na data ya moja kwa moja, tembelea <https://gsthr.org>

Ufadhili wetu: Mradi wa GSTHR unatolewa kwa usaidizi wazukuu kutoka **Global Action to End Smoking** (zamani ilijulikana kama Foundation for a Smoke-Free World), shirika lisilo la faida la Marekani la 501(c)(3) la kutoa ruzuku. Shirika, kuharakisha juhudi za kisayansi kote ulimwenguni kukomesha janga la uvutaji sigara. Global Action haikuchukua jukumu lolote katika kubuni, kutekeleza, kuchanganua data au kutafsiri Waraka huu wa Muhtasari. Yaliyomo, uteuzi, na uwasilishaji wa ukweli, pamoja na maoni yoyote yaliyotolewa, ni jukumu la waandishi pekee na haifai kuzingatiwa kama kuakisi misimamo ya **Global Action to End Smoking**.